

रथोत्तर 1) compar. zu रथी; s. das. — 2) m. N. pr. eines Lehrers
BṚHADD. 1, 5, 3, 8. Verz. d. Oxf. H. 34, b, 28. 36. 35, a, 2. BHĀG. P. 9, 6, 1.
2. pl. seine Nachkommen 3. PRAVARĀDHJ. in Verz. d. B. H. 36, 18. 60, 36.

— Vgl. राथोत्तर.

रथीनर m. N. pr. VP. 339 fehlerhaft für रथोत्तर.

रथीय् (von रथ), partic. praes. fahrend: रथीयस्तीव प्र निह्वीत श्रेय-
धि: als wollte es mitfahren fliegt das Kraut dahin RV. 1, 106, 5.

रथीवत् adj. vom Fahrenden erwählt: रथो न यो रथीवतो घृणीवो
चेतति त्मनी etwa Lieblingswagen RV. 10, 176, 3.

रथेचित्र adj. auf dem Wagen prangend; personif. VS. 13, 16.

रथेश (रथ + ईश) m. Besitzer eines Wagens, Kämpfer zu Wagen RAER. 7, 34.

रथेष्म s. u. ऋम्.

रथेषा (रथ + ईषा) f. Wagendeichsel MBH. 3, 7214 (wo रथेषा st रथेषा
der ed. Bomb. und रथे सा der ed. Calc. zu lesen ist, wie schon BENFEY
gesehen hat). 6, 1761. 2170. 7, 8781. HARIV. 6682 (रथेषा ed. Calc.).

रथेषु (रथ + इषु) m. Bez. einer Art von Pfeilen HARIV. 7490. 8149.
vielleicht so v. a. रथान्नात्र; s. u. रथान्त.

रथेष्ठा adj. auf dem Wagen stehend (स्था), zu Wagen fahrend, Kämpfer
zu Wagen RV. 1, 173, 4. 5. 2, 17, 3. 6, 21, 1. 22, 5. आ रथे क्तिपयै रथे-
ष्ठा: 29, 1. 8, 4, 13. वहेत्तु वा रथेषामा क्तिपयो रथयुतः 33, 14. 9, 97, 49.
VS. 22, 32.

रथोत्तर, रथोत्तर (रथ + उत्तर) adj. auf einem Wagen gefahren RV. 10, 148, 3.

रथोत्सव (रथ + उत्सव) m. Wagenfest, die feierliche Procession eines
Idols zu Wagen Verz. d. Oxf. H. 77, a, 12. — Vgl. रथमहोत्सव.

रथोद्धत (रथ + उत्त) 1) adj. stolz auf seinen Wagen (mit Anspielung
auf 2) a) VARĀH. BRH. S. 104, 31. — 2) f. श्रा a) ein best. Metrum, 4 Mal
— — — — — ÇRUT. 23. COLEBR. Misc. Ess. II, 160 (VI, 8). Ind.
St. 8, 375. — b) Titel eines Werkes Verz. d. B. H. No. 874.

रथोद्धत् s. u. रथोद्धत्.

रथोपस्थै (रथ + उत्सव) m. Schooss (Fond) des Wagens AV. 8, 3, 23. AIR.
BR. 8, 10 (= रथोर्धभाग ŚĀJ.). ÇAT. BR. 2, 3, 2, 12. LĀṬJ. 1, 9, 23. BHAG. 1,
47. MBH. 1, 179. 193. 3, 843 (= रथनीउ 844). 2870. 2884. 2890. 4, 1106.
1404. 2006. 3, 7219. R. 2, 40, 16 (39, 20 GORR.). 6, 68, 49.

रथोत्तर (रथ + उत्सव) m. pl. N. pr. eines Volkes MBH. 6, 302; vgl. VP.
(II) 2, 173.

रथोष्मा (रथ + उष्मन् oder उत्सव) f. N. pr. eines Flusses HARIV. 9507.

रथौष (रथ + औष), m. eine Menge von Wagen VARĀH. BRH. S. 68, 95.

रथोत्सव (रथ + उत्सव) adj. Wagen-mächtig; personif. VS. 13, 15.

रथ्य (von रथ) 1) adj. a) parox. zum Wagen gehörig, an den Wagen
gewöhnt u. s. w.; m. Wagenpferd (am Streitwagen) P. 4, 3, 121. 4, 76. AK.
2, 8, 2, 14. H. 1234. an. 2, 379. MED. j. 30. सति RV. 2, 31, 7. अत्य 4, 4,
4, 41, 10. 5, 41, 3. 9, 36, 1. चक्र 4, 1, 3. 10, 10, 7. 89, 2. 1, 33, 9. 180, 4. ÇAT.
BR. 5, 4, 3, 16. श्राणि RV. 1, 33, 6. श्राजि Wagenrennen 9, 91, 1. धावत्य-
मी मृगजवान्तमेव रथ्याः Wagenpferde ÇĀK. 8. रथ्यनागाश्चरित Verz.
d. Oxf. H. 47, b, 16. Nach H. an. ist रथ्य m. auch = रथांस (d. i. रथोष्म)
Theil eines Wagens. — b) perisp. dass.: अश्वोः R. 6, 37, 8. 9, 86, 2. der
acc. sg. रथ्यम् z. B. 6, 46, 2 kann hierher oder zu रथी gezogen werden.
— c) viell. an den Landstrassen (रथ्या) seine Freunde habend: रथ्यवि-

रथ्य als Beiw. Çiva's neben चतुष्पयर्त MBH. 12, 10389. NILAK.: रथः
तद्भावा विरथः तद्भावाहाय रथ्यविरथ्याय. — 2) f. श्रा a) parox. Fahr-
strasse P. 5, 1, 6. Vārtt. AK. 2, 2, 2. H. 981. H. an. (= प्रतोत्ती, पथ् und
चक्र). MED. (= विशिखा und वर्तनी). HĀR. 122. HALĀJ. 2, 134. GOBR. 1,
2, 36. ÇĀNKH. GRHJ. 4, 7. KAUC. 141. JĀGĀ. 1, 196. MBH. 1, 5605. 13, 4993.
16, 37. ब्रज° HARIV. 4079. घोष° 4423. R. 2, 6, 11 (3, 11 GORR.). 33, 4. R.
GORR. 2, 39, 13. 5, 13, 9. 13. 49, 16. 6, 11, 38. RAGH. 13, 38. °पङ्क्ति Spr.
920. रथ्यालि 1004. 2043. 2432. रथ्यात्तः 2388. VARĀH. BRH. S. 28, 5. 33.
77. KATHĀS. 20, 126. 63, 132. RĪGĀ-TAR. 2. 29. 3, 74. 241. BUĀG. P. 1. 11.
15. 4, 9. 57. 21, 2. 23, 16. MĀAK. P. 33, 13. 20. 24. am Ende eines adj.
comp. f. श्रा R. GORR. 2, 4, 18. 73, 31. 4, 41, 52. KATHĀS. 44, 74. — b) oxyt.
eine Menge von Wagen P. 4, 2, 30. AK. 2, 8, 23. H. 1422. H. an. MED.
— 3) n. a) parox. Wagenzeug, Wageneschirr, Rad u. s. w.: ऋर्मुर्न रथ्यं
नवं रथात्ता केतमादिशे RV. 9, 21, 6. 2, 4, 6. LĀṬJ. 2, 8, 2. 20. = रथाङ्ग
Comm. — b) perisp. etwa das Wagenrennen, Wagenkampf; viell. auch
Führwerk: प्रवावधाना रथ्यैव याति विश्वा श्रयो मङ्किना सिन्धुरन्याः RV.
7, 93, 1. रथ्य्या चिद्रथ्या जयम 10, 102, 11. — Vgl. अनुरथ्या, परिंरथ्य.
मरुथ्या, राथ्य.

रथ्यर्था R. 1, 19, 19 fehlerhaft für रथ्यर्था.

रद्, रदति (विलेखने) DĀRUP. 3, 16; रत्तिः रदिते partic. 1) kratzen.
ritzen; hacken, nagen Nir. 2, 26. यत्रा वो दियुदरति RV. 1, 166, 6. घ्रा-
मोदा गृध्राः कुपाये रदताम् AV. 11, 10, 8. SUÇR. 2, 263, 8. — 2) (eine Bahn)
schürfen, — vorzeichnen, — öffnen: पथः RV. 2, 30, 2. 5, 80, 3. 7, 87, 1.
अध्वनः 60, 4. ग्रातुम् 47, 4. — 3) in eine Bahn leiten: सिन्धून् RV. 10, 89,
7. 3, 33, 6. 7, 49, 1. — 4) Jmd Etwas zuleiten, zuführen RV. 1, 116, 7.
वानं विप्राय 117, 11. गुरुयः 169, 8. रदा पूषेव नः सनिम् 6, 61, 6. 9, 93, 4.
अन्नायम् PANĀY. BR. 16, 6, 6. TBR. 2, 3, 9. रदिते श्रवुदे तवम् etwa auf
seine Vorbereitung hin AV. 11, 9, 7.

— प्र einritzen, schürfen: प्र वर्तनीररदा विश्वेधेनाः RV. 4, 19, 2. प-
न्ध्याम् 5, 10, 1. 10, 73, 2.

— वि zertrennen: गोर्न पर्व वि रदा तिरथा RV. 1, 61, 12. eröffnen
oder zuführen: वि नः सक्लं गुरुयो रदतु 7, 62, 3.

रद (von रद्) 1) adj. aufritzend, nagend an: नीरदैः प्रियहीनाहृदपा-
वनीरदैः GHAT. 1. — 2) m. a) Zahn AK. 2, 6, 2, 42. H. 383. 296. an. 2.
233. MED. d. 14. HALĀJ. 2, 372. °खण्डन Git. 10, 3. VARĀH. BRH. S. 51, 42.
BRH. 17, 9. Fangzahn eines Elefanten NALOD. 2, 8. VARĀH. BRH. S. 94, 11. 13.
°कोश 81, 21. — b) Bez. der Zahl zweiunddreissig WEBER, NAX. 2, 382.
— c) nom. act. das Kratzen, Ritzen u. s. w. H. an. MED. — Vgl. चक्रः
जिह्वा°, द्वि°, रसना°, वज्र°.

रदच्छद् m. Lippe (Zahndecke) H. 381. — Vgl. दत्तच्छद्, दशनच्छद्.
रदनच्छद्.

रदन (von रद्) m. Zahn AK. 2, 6, 2, 42. H. 384. HALĀJ. 2, 372. SUÇR. 1.
239, 5. Fangzahn eines Elefanten HARIV. 7342 (pl. st. du.). RAGH. 4, 59.

रदनच्छद् m. Lippe AK. 2, 6, 2, 41. MBH. 3, 11522. 6, 1798. R. 5, 23, 15
(वदनच्छद् gedr.). Spr. 3362. KATHĀS. 4, 7.

रदनिका (von रदन) f. N. pr. eines Frauenzimmers MĀKĪU. 6, 15.

रदनिन् (von रदन) m. Elephant RĪGĀN. im ÇKDA.

रदावमु (रद + वमु Padap.) adj. Güter eröffnend, — zuführend RV. 7, 32, 18.